Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a noua)

27 noiembrie 2014*

„Concurență — Înțelegeri — Piața transformatoarelor — Decizie prin care se constată o încălcare a articolului 81 CE și a articolului 53 din Acordul privind SEE — Acord de împărțire a pieței — Comunicarea din 2002 privind cooperarea — Imunitate la amendă — Încredere legitimă — Obligația de motivare”

În cauza T-521/09,

Alstom Grid SAS, fostă Areva T&D SAS, cu sediul în Paris (Franța), reprezentată inițial de A. Schild, de C. Simphal și de E. Estellon și ulterior de J. Derenne, de A. Müller-Rappard și de M. Domecq, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de A. Bouquet, de N. von Lingen și de K. Mojzesowicz și ulterior de A. Bouquet, de K. Mojzesowicz și de P. Van Nuffel, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei C(2009) 7601 final a Comisiei din 7 octombrie 2009 privind o procedură de aplicare a articolului 81 CE și a articolului 53 din Acordul privind SEE (Cazul COMP/39.129 – Transformatoare),

TRIBUNALUL (Camera a noua),

compus din domnul D. Gratsias, îndeplinid funcția de președinte, domnul O. Czúcz (raportor) și doamna I. Labucka, judecători,

grefier: domnul J. Plingers, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 21 mai 2014,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

Istoricul cauzei și decizia atacată

1 Sectorul vizat în speță este cel al transformatoarelor, al autotransformatoarelor și al bobinelor în derivație cu o gamă de tensiune mai mare sau egală cu 380 kV. Un transformator este un component electric important, a cărui funcție este de a reduce sau de a majora tensiunea într-un circuit electric. Aceste transformatoare sunt vândute ca echipamente autonome sau ca parte a substațiilor electrice la cheie.

2 În perioada relevantă pentru prezentul litigiu, și anume perioada cuprinsă între 9 iunie 1999 și 15 mai 2003, reclamanta, denumită în acel moment Alstom T&D SA, își desfășura activitatea în domeniul transformatoarelor. Pe parcursul întregii perioade menționate, societatea-mamă Alstom a deținut 100 % din capitalul Alstom France SA (redenumită Alstom Holdings în august 1999), care, la rândul său, deținea 100 % din capitalul reclamantei.

3 După vânzarea activității de producție de transformatoare a grupului Alstom către grupul Areva, reclamanta a fost transferată, în anul 2004, grupului Areva, controlat de Areva SA, iar ulterior a fost redenumită Areva T&D SA.

4 La 11 și la 12 mai 2004, Comisia Comunităților Europene a efectuat inspecții în cadrul cazului COMP/38.899 – Instalații de comutație cu izolație în gaz, în special în incintele Hitachi Ltd, de unde a ridicat copii ale unor documente.

5 La 9 septembrie 2004, Hitachi a prezentat o cerere de imunitate în temeiul Comunicării Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului acestora în cauzele referitoare la înțelegeri (JO 2002, C 45, p. 3, denumită în continuare „Comunicarea din 2002 privind cooperarea”) în ceea ce privește instalațiile de comutație cu izolație în gaz (denumite în continuare „AIG”). În cadrul acestei cereri, Hitachi a furnizat printre altele copii ale documentelor pe care Comisia le găsise în incintele sale cu ocazia inspecțiilor sus-menționate.

6 La 22 septembrie 2004, Areva a prezentat prima cerere de imunitate. Această primă cerere de imunitate viza în principal practici anticoncurențiale care acopereau mai multe state membre ale Uniunii Europene (în special Belgia, Germania, Franța, Țările de Jos și Austria). În cererea respectivă, Areva făcea de asemenea referire la „Aero Club”, o înțelegere internațională în sectorul transformatoarelor. În această privință, Areva a indicat numele întreprinderilor europene și japoneze care participaseră la înțelegere, precum și modul de funcționare a acestei înțelegeri. Pe de altă parte, Areva a precizat că aceste practici încetaseră în perioada 1998-1999. La 7 decembrie 2005, Comisia a respins această primă cerere de imunitate, indicând faptul că considera că Areva nu îndeplinea condițiile prevăzute la punctul 8 litera (a) sau litera (b) din Comunicarea din 2002 privind cooperarea.

7 La 15 ianuarie 2005, Areva a prezentat a doua cerere de imunitate. În cadrul acesteia, Areva a furnizat în principal informații privind posibile practici anticoncurențiale care afectau piețele transformatoarelor din Germania și Franța, indicând, în același timp, diferențele dintre această primă presupusă înțelegere și înțelegerea în privința căreia Comisia desfășurase investigații în cazul AIG. Areva a retras această cerere de imunitate la 21 septembrie 2006.

8 La 2 mai 2006, Areva a prezentat o a treia cerere de imunitate, care viza o presupusă înțelegere privind Germania și Franța. Aceasta a completat informațiile furnizate la 8 septembrie 2006, oferind din nou informații privind practicile anticoncurențiale referitoare la Germania și la Franța și indicând faptul că celelalte țări implicate în aceste practici erau Belgia, Țările de Jos și Austria. În acest context, Areva a menționat de asemenea un „gentlemen's agreement” care privea, potrivit acesteia, piețele europene „externe”, și anume piețele europene în care producătorii europeni nu dispuneau de unități de

producție, precum Spania sau Italia. În final, Areva a indicat că „gentlemen's agreementul" încetase în anul 1997 sau în anul 1998. La 10 octombrie 2006, Areva a precizat faptul că acest „gentlemen's agreement" nu părea să fie decât un comportament unilateral și nega caracterul anticoncurențial al acestor practici. Prin scrisoarea din 31 octombrie 2006, Comisia a acordat Areva o imunitate condiționată privind o „presupusă înțelegere în sectorul transformatoarelor din Germania, Austria, Franța și Țările de Jos".

9 La 7 și la 8 februarie 2007, Comisia a efectuat inspecții în incinte ale societăților din Germania, din Austria și din Franța.

10 La 7 februarie 2007, grupul Siemens a depus o cerere de imunitate. La 15 februarie 2007, Siemens a completat această cerere cu elemente de probă privind o înțelegere verbală în sectorul transformatoarelor, denumită „gentlemen's agreement" (GA), pe baza căreia producătorii europeni nu trebuiau să își vândă produsele în Japonia, iar producătorii japonezi nu trebuiau să își vândă produsele pe piața europeană. La 6 decembrie 2007, Comisia a acordat Siemens imunitate condiționată în temeiul punctului 8 litera (b) din Comunicarea din 2002 privind cooperarea pentru faptul că a fost prima întreprindere care a prezentat dovezi care să permită Comisiei să constate o încălcare a articolului 81 CE în legătură cu această înțelegere.

11 La 14 martie 2007, Comisia a transmis un chestionar reclamantei și altor întreprinderi. Reclamanta a răspuns la acesta la 27 martie 2007.

12 La 29 martie 2007, a avut loc o reuniune cu reprezentanții reclamantei, în cursul căreia Comisia a prezentat anumite documente și a adresat întrebări în această privință.

13 La 1 iunie 2007, grupul Hitachi a prezentat o altă cerere de clemență, pe care a completat-o la 1 august 2007.

14 La 18 iulie 2007, grupul Fuji a prezentat o cerere de clemență privind o înțelegere între producători de transformatoare europeni și japonezi.

15 La 20 august 2007, Comisia a informat verbal Areva că urmărea să investigheze numai înțelegerea dintre producătorii europeni și cei japonezi, iar nu înțelegerile care vizau anumite state membre în privința cărora reclamanta obținuse imunitate condiționată. Pe de altă parte, Comisia a informat Areva că imunitatea condiționată care îi fusese acordată acoperea numai înțelegerile referitoare la anumite piețe naționale și nu acoperea înțelegerea dintre producătorii europeni și cei japonezi cu privire la care Areva nu depusese o cerere de clemență.

16 La 30 septembrie 2008, Comisia a decis declanșarea unei proceduri privind piața transformatoarelor împotriva destinatarilor deciziei atacate.

17 La 19 noiembrie 2008, înainte de a trimite comunicarea privind obiecțiunile, Comisia a transmis o scrisoare către Areva în care a detaliat cronologia cererilor de clemență ale acesteia și i-a reamintit faptul că o informase, la 20 august 2007, că a ajuns la concluzia că înțelegerile privind anumite state membre (în special Germania), pe de o parte, și înțelegerea dintre producătorii de transformatoare europeni și japonezi, pe de altă parte, constituiau două încălcări distincte, precum și că intenționa să urmărească numai presupusa înțelegere dintre producătorii de transformatoare europeni și japonezi, iar nu presupusa înțelegere din Germania. De asemenea, Comisia a informat reclamanta că elementele de probă care priveau înțelegerea dintre producătorii de transformatoare europeni și japonezi nu prezentau o valoare adăugată semnificativă și că nu intenționa să îi acorde o reducere a amenzii în temeiul Comunicării din 2002 privind cooperarea în această privință.

18 Comunicarea privind obiecțiunile a fost adoptată la 20 noiembrie 2008. Reclamanta a răspuns la această comunicare la 20 ianuarie 2009. Audierea a avut loc la 17 februarie 2009.

19 La 7 octombrie 2009, Comisia a adoptat Decizia C(2009) 7601 final privind o procedură de aplicare a articolului 81 CE și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39.129 – Transformatoare) (denumită în continuare „decizia atacată”), în care a constatat că Alstom și reclamanta încălcaseră dispozițiile articolului 81 CE și ale articolului 53 din Acordul privind Spațiul Economic European (denumit în continuare „Acordul privind SEE”) și a impus Alstom o amendă de 16,5 milioane de euro, la plata căreia reclamanta a fost obligată în solidar în limita sumei de 13,53 milioane de euro.

20 În această decizie, Comisia a constatat că reclamanta participase, cel puțin în perioada cuprinsă între 9 iunie 1999 și 15 mai 2003, la un „gentlemen's agreement (GA)”, o înțelegere ilicită care acoperea întreg teritoriul Spațiului Economic European (SEE), care a constat într-un acord încheiat verbal între producătorii de transformatoare europeni și japonezi și care a avut drept obiect respectarea reciprocă a piețelor locale și neefectuarea de vânzări pe aceste piețe.

21 În ceea ce privește organizarea acestui gentlemen's agreement, Comisia a reținut faptul că întreprinderile care au participat la acesta erau împărțite în două grupuri, unul european și altul japonez, că fiecare grup trebuia să numească o întreprindere-secretar și că, pe întreaga durată a comiterii încălcării, Siemens a îndeplinit funcția de secretar al grupului european, iar Hitachi al celui japonez. De asemenea, Comisia a constatat că acordul de împărțire a pieței fusese completat cu un acord care viza notificarea cererilor de oferte (proiecte) care proveneau de pe teritoriul celuilalt grup și că aceste proiecte trebuiau notificate secretarului celuilalt grup în scopul reatribuirii lor.

22 Decizia atacată vizează piața transformatoarelor, vândute ca echipamente autonome sau incluse în proiecte la cheie, cu excluderea celor vândute ca parte a substațiilor electrice pe bază de AIG, care au făcut deja obiectul Deciziei C(2006) 6762 final a Comisiei din 24 ianuarie 2007 privind o procedură în temeiul articolului 81 [CE] și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/F/38.899 – Instalații de comutație cu izolație în gaz) (rezumat publicat în JO 2008, C 5, p. 7).

23 În decizia atacată, Comisia a făcut distincție între gentlemen's agreement și, în special, alte două înțelegeri, și anume, pe de o parte, înțelegeri care vizează piețe naționale, în special piața germană, și, pe de altă parte, „Aero Club”, o înțelegere internațională care a încetat în anul 1997 sau în anul 1998. Încălcarea constatată în decizia atacată privește numai gentlemen's agreementul, iar nu și celelalte două înțelegeri.

24 În temeiul Comunicării din 2002 privind cooperarea, Comisia a acordat societăților Siemens AG și Siemens Aktiengesellschaft Österreich imunitate la amendă, precum și o reducere de 40 % din amendă pentru Fuji Electronics Holdings Co., Ltd.

25 În schimb, Comisia nu a acordat imunitate la amendă și nici nu a redus amenda în cazul reclamantei. Totuși, în considerentul (274) al deciziei atacate, Comisia a acordat reclamantei o reducere de 18 % pentru cooperarea efectivă în afara domeniului de aplicare al Comunicării din 2002 privind cooperarea. Diferența dintre valoarea amenzii impuse Alstom și valoarea amenzii impuse reclamantei se explică, așadar, prin faptul că Alstom nu a beneficiat de o reducere a amenzii.

Procedura și concluziile părților

26 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 21 decembrie 2009, reclamanta, denumită Areva T&D SAS ca urmare a unei modificări a statutului, a introdus prezenta acțiune.

27 În urma cumpărării sale de către Alstom în ianuarie 2010, reclamanta a decis să își schimbe denumirea socială și să o adopte pe cea a Alstom Grid SAS.

28 Întrucât judecătorul raportor a fost împiedicat să facă parte din complet, prezenta cauză a fost reatribuită unui nou judecător raportor.

29 Pe baza raportului judecătorului raportor, la 9 noiembrie 2012, Tribunalul (Camera a treia) a decis, în cadrul unor măsuri de organizare a procedurii în sensul articolului 64 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, să adreseze întrebări părților și să invite Comisia să prezinte documente. În termenul acordat, părțile au răspuns la întrebări, iar Comisia a respectat parțial cererea de prezentare de documente. La 7 martie 2013, reclamanta a prezentat observații privind documentele și observațiile depuse de Comisie.

30 Prin Ordonanța președintelui Camerei a treia din 9 aprilie 2013, Tribunalul a suspendat procedura în prezenta cauză până la soluționarea de către Curte a cauzei C-231/11 P, Comisia/Siemens Österreich și alții.

31 Întrucât compunerea camerelor a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a noua, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.

32 În urma pronunțării de către Curte a Hotărârilor din 10 aprilie 2014, Comisia/Siemens Österreich și alții (C-231/11 P-C-233/11 P, Rep., EU:C:2014:256) și Areva/Comisia (C-247/11 P și C-253/11 P, Rep., EU:C:2014:257), Tribunalul (Camera a noua) a decis deschiderea procedurii orale.

33 Prin scrisoarea din 14 mai 2014, reclamanta s-a desistat de unele dintre motivele invocate în susținerea acțiunii formulate, fapt de care Tribunalul a luat act.

34 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 21 mai 2014.

35 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate în măsura în care o privește;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

36 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

37 Părțile nu solicită modificarea cuantumului amenzii aplicate prin decizia atacată.

În drept

38 În cererea introductivă, prezenta acțiune era întemeiată pe patru motive. Or, după cum s-a reamintit la punctul 33 de mai sus, reclamanta s-a desistat de o parte dintre motivele menționate, și anume de primul aspect al primului motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare în ceea ce privește delegarea de către Comisie a competenței sale de sancționare, de al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 81 alineatul (1) CE și în special a normelor privind imputabilitatea încălcărilor dreptului concurenței, precum și de al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 81 alineatul (1) CE și în special a normelor privind solidaritatea.

39 Prin urmare, trebuie să se analizeze numai aspectul rămas din primul motiv, întemeiat pe o motivare insuficientă a adăugării unei condiții suplimentare la cele prevăzute în Comunicarea din 2002 privind cooperarea, precum și al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului încrederii legitime și a principiului securității juridice, dar și pe nerespectarea normelor prevăzute în comunicarea menționată.

40 Tribunalul consideră că al patrulea motiv trebuie analizat înaintea aspectului rămas din primul motiv.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe nerespectarea normelor prevăzute în Comunicarea din 2002 privind cooperarea

41 Al patrulea motiv este format din două aspecte întemeiate, în primul rând, pe nerespectarea de către Comisie a punctului 8 litera (a) și a punctelor 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea și, în al doilea rând, pe încălcarea principiului încrederii legitime și a principiului securității juridice.

Cu privire la primul aspect al celui de al patrulea motiv, întemeiat pe nerespectarea punctului 8 litera (a) și a punctelor 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea

42 Reclamanta susține că Comisia ar fi trebuit să îi acorde imunitate în temeiul punctului 8 litera (a) și al punctelor 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea. În acest context, cu titlu principal, reclamanta arată că, spre deosebire de ceea ce a constatat Comisia, ea a respectat cerințele prevăzute la punctele menționate. Cu titlu subsidiar, reclamanta arată că imunitatea la amendă prevăzută la punctele menționate trebuie acordată atunci când există, precum în speță, o legătură de cauzalitate clară și sigură între o cerere de imunitate și adoptarea unei decizii de constatare a unei încălcări.

– Cu privire la obiecțiunea întemeiată pe nerespectarea punctului 8 litera (a) și a punctelor 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea

43 Reclamanta susține că, contrar a ceea ce a constatat Comisia în decizia atacată, ea a îndeplinit condițiile prevăzute la punctul 8 litera (a) și la punctele 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea. Prin urmare, Comisia ar fi trebuit să îi acorde imunitate la amendă în ceea ce privește participarea sa la gentlemen's agreement.

44 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, prin adoptarea Comunicării din 2002 privind cooperarea, Comisia a creat așteptări legitime, fapt pe care aceasta l-a recunoscut de altfel la punctul 29 din comunicarea menționată. Având în vedere încrederea legitimă pe care întreprinderile care doresc să coopereze cu Comisia pot să o dobândească din această comunicare, Comisia are, așadar, obligația să i se conformeze. Prin urmare, în ipoteza în care nu ar fi respectat liniile de conduită indicate în comunicarea respectivă, Comisia ar fi adus atingere principiului încrederii legitime (Hotărârea din 18 iunie 2008, Hoechst/Comisia, T-410/03, Rep., EU:T:2008:211, punctul 510, și Hotărârea din 13 iulie 2011, Kone și alții/Comisia, T-151/07, Rep., EU:T:2011:365, punctul 127).

45 În prezenta cauză, reclamanta pretinde că, contrar a ceea ce a constatat Comisia în considerentul (314) al deciziei atacate, condițiile prevăzute la punctul 8 litera (a) și la punctele 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea, referitoare la acordarea imunității la amendă, erau îndeplinite în speță.

46 În ceea ce privește punctul 8 litera (a) și punctul 9 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea, trebuie amintit că acestea prevăd, pe de o parte, ca întreprinderea să fie prima care furnizează Comisiei elemente de probă care o pot îndreptăți să adopte o decizie prin care se dispune efectuarea de verificări în legătură cu o presupusă înțelegere care aduce atingere Comunității Europene și, pe de altă parte, ca, la momentul comunicării acestor elemente de probă, Comisia să nu dispună deja de elemente suficiente pentru a adopta o decizie prin care se dispune efectuarea de verificări în legătură cu presupusa înțelegere.

47 Reclamanta susține că a furnizat Comisiei informații care i-ar fi permis să adopte decizii prin care se dispune efectuarea de verificări la un moment la care aceasta nu ar fi deținut deja suficiente elemente de probă privind sectorul transformatoarelor. Astfel, numai grație informațiilor pe care reclamanta le-ar fi comunicat Comisiei aceasta ar fi putut să efectueze inspecții în februarie 2007.

48 Comisia contestă aceste argumente.

49 În această privință, trebuie să se rețină că Comisia a primit prima cerere de imunitate a reclamantei la 22 septembrie 2004. Or, la 11 și la 12 mai 2004, deci anterior acestei date, Comisia efectuase deja inspecții în cauza privind AIG-urile și ridicase deja documente din incintele Hitachi.

50 Reclamanta arată că aceste documente nu au permis Comisiei să procedeze la verificări. Niciunul dintre documentele menționate nu i-ar fi permis să descopere sau să demonstreze existența unei eventuale înțelegeri între producătorii europeni și japonezi cu privire la transformatoare.

51 Așadar, trebuie să se examineze dacă documentele pe care Comisia le-a ridicat în cadrul inspecțiilor efectuate în incintele Hitachi la 11 și la 12 mai 2004 și pe care le-a prezentat Tribunalului la cererea acestuia (a se vedea punctul 29 de mai sus) i-ar fi permis să adopte o decizie prin care se dispune efectuarea de verificări în legătură cu gentlemen's agreementul, și anume în legătură cu o înțelegere între producătorii de transformatoare europeni și japonezi având ca obiect respectarea reciprocă a piețelor locale și neefectuarea de vânzări pe aceste piețe.

52 În acest context, în primul rând, trebuie amintit că, pentru a putea adopta o decizie prin care se dispune efectuarea de verificări în temeiul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), Comisia trebuie să indice circumstanțele de fapt susceptibile să o justifice (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 iunie 1980, National Panasonic/Comisia, 136/79, Rec., EU:C:1980:169, punctele 26 și 27).

53 În al doilea rând, trebuie să se rețină că, pentru a justifica investigația, nu este necesar ca documentele ridicate de Comisie să o fi îndreptățit să stabilească dincolo de orice îndoială rezonabilă existența încălcării constatate în decizia atacată. Astfel, un asemenea nivel probatoriu este solicitat în cazul deciziilor Comisiei prin care aceasta constată existența unei încălcări și aplică amenzi. În schimb, pentru a adopta o decizie de verificare în sensul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003, este suficient ca ea să se afle în posesia unor elemente și indicii materiale serioase care să o determine să suspecteze existența unei încălcări (a se vedea Hotărârea din 8 martie 2007, France Télécom/Comisia, T-340/04, Rep., EU:T:2007:81, punctul 53 și jurisprudența citată).

54 În al treilea rând, trebuie amintit că, în special în domeniul înțelegerilor ilicite, diferitele indicii nu trebuie apreciate izolat, ci în ansamblul lor, și că se pot susține reciproc (a se vedea prin analogie Hotărârea din 14 iulie 1972, Imperial Chemical Industries/Comisia, 48/69, Rec., EU:C:1972:70, punctul 68, și Hotărârea din 8 iulie 2004, JFE Engineering/Comisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec., EU:T:2004:221, punctul 275).

55 În speță, trebuie, așadar, să se examineze dacă, pe baza conținutului documentelor pe care le-a ridicat din incintele Hitachi, evaluate în ansamblul lor, Comisia dispunea de elemente suficiente pentru a adopta o decizie prin care se dispune efectuarea de verificări în legătură cu o înțelegere anticoncurențială între producătorii de transformatoare europeni și japonezi, în temeiul principiilor menționate mai sus.

56 În ceea ce privește documentele pe care Comisia le-a prezentat Tribunalului ca răspuns la cererea acestuia de a depune documentele pe care le-a ridicat în cursul inspecției efectuate în incintele Hitachi la 11 și la 12 mai 2004, este necesar mai întâi să se rețină faptul că în documentele pe care Comisia le-a denumit „NB 2", „NB 4", „FP 4" și „FP 5" se face referire la reuniuni privind „AC" și „GA". Din documentele menționate reiese de asemenea faptul că au fost utilizate coduri [de exemplu, „TA", „TB", „TS", „TT" și „TX(B)", „T2", „T3", „T4", „T5", precum și „E" și „J"] pentru a desemna întreprinderi sau grupuri de întreprinderi participante la reuniunile menționate. Având în vedere împrejurările că, pe de o parte, aceste acronime și coduri nu au fost utilizate în cadrul înțelegerii privind AIG-urile și că, pe de altă parte, se putea deduce din poziția persoanelor menționate în

documentul denumit „FP 4” că reuniunile „AC” și „GA” priveau transformatoarele, trebuie să se rețină că Comisia era în posesia unor elemente de probă și a unor indicii care îi permiteau să suspecteze existența unor reuniuni între producătorii de transformatoare.

57 În continuare, trebuie să se constate că documentele ridicate din incintele Hitachi permiteau Comisiei să identifice cel puțin anumite întreprinderi și anumiți reprezentanți ai acestora care au participat la reuniunile respective. În primul rând, numele anumitor persoane care au luat parte la aceste reuniuni sunt indicate în documentul denumit „FP 4”, iar cu ajutorul altor documente, precum cel denumit „FPB 200”, Comisia ar fi putut stabili, în cazul unora dintre ele, întreprinderile cărora le aparțineau persoanele respective și pe care acestea le reprezentau în cadrul reuniunilor menționate, și anume grupurile ABB, Alstom și VA-TECH. În ceea ce privește numele a două persoane menționate în documentul denumit „FP 4” care nu puteau fi atribuite întreprinderilor sus-menționate, trebuie să se rețină că, având în vedere împrejurările care arătau, pe de o parte, că documentele denumite „NB 6”, „NB 8” și „KC 10” indicau o reuniune care avea loc într-o sală de conferințe a unei uzine care aparținea uneia dintre întreprinderile participante și care era situată în Nürnberg (Germania) și, pe de altă parte, că o unitate importantă a Siemens se găsea în acest oraș, Comisia era în posesia unor elemente de probă și a unor indicii care îi permiteau să suspecteze că reprezentanți ai Siemens participaseră de asemenea la reuniunile menționate. În al doilea rând, Comisia invocă în mod întemeiat că faptul că a ridicat documentele din incintele Hitachi îi permitea să suspecteze că această întreprindere participase de asemenea la reuniunile privind transformatoarele. În al treilea rând, în documentul denumit „FP 5”, se face referire la crearea a două întreprinderi comune între întreprinderile desemnate cu codurile „T2”, „T3”, pe de o parte, și „T4” și „T5”, pe de altă parte. Or, după cum reține Comisia în mod întemeiat, ea ar fi putut să deducă, pe baza unor informații care erau deja la dispoziția publicului în momentul efectuării inspecțiilor la Hitachi, că era vorba despre crearea unei întreprinderi comune între Fuji și Hitachi, pe de o parte, și între Toshiba și o altă întreprindere japoneză, pe de altă parte. Prin urmare, în special pe baza acestui document, Comisia ar fi putut de asemenea să aibă suspiciuni cu privire la participarea la reuniuni a grupurilor Hitachi, Fuji și Toshiba.

58 În plus, trebuie reținut faptul că în special conținutul documentului denumit „FP 4” oferea indicații cu privire la caracterul anticoncurențial al acordului și la organizarea reuniunilor. Astfel, reiese din acest document că între întreprinderile situate în „E” sau „J” trebuia respectat un „GA” și că aveau loc două reuniuni pe an. Acest document oferea de asemenea o indicație în privința perioadei în care avuseseră loc reuniunile. Se poate deduce totodată din documentul denumit „KC 10” că reuniunile priveau discuții și schimburi de informații între participanți cu privire la proiecte de transformatoare.

59 Prin urmare, evaluate în ansamblul lor, documentele ridicate de Comisie cu ocazia inspecțiilor la punctele de lucru ale Hitachi i-ar fi permis să suspecteze existența unei înțelegeri anticoncurențiale între producătorii de transformatoare europeni și japonezi și să adopte o decizie prin care se dispune efectuarea de verificări în această privință.

60 Niciunul dintre argumentele avansate de reclamantă nu este susceptibil să repună în discuție această apreciere.

61 În primul rând, obiecțiunea întemeiată pe caracterul ilizibil al documentului denumit „FP 7” trebuie respinsă. În această privință, mai întâi, trebuie să se rețină că, astfel cum reiese din considerațiile expuse la punctele 56-58 de mai sus, chiar dacă acest document nu ar fi fost luat în considerare, Comisia ar fi dispus de suficiente elemente pentru a suspecta existența unei înțelegeri anticoncurențiale între producătorii de transformatoare europeni și japonezi. Obiecțiunea întemeiată pe caracterul ilizibil al documentului denumit „FP 7” trebuie, așadar, respinsă ca inoperantă. În continuare, trebuie să se constate că, contrar a ceea ce susține reclamanta, chiar dacă lizibilitatea acestui document este redusă, documentul nu este ilizibil, fapt confirmat, de altfel, de reclamantă

însăși, care expune motivele pentru care conținutul acestuia nu permite cititorului să descopere existența unei înțelegeri concurențiale. În orice caz, trebuie să se rețină că respectivul conținut al documentului este parțial reprodus în considerentul (99) al deciziei atacate.

62 În al doilea rând, reclamanta susține că o parte dintre documentele pe care Comisia le-a prezentat la cererea Tribunalului poartă data de 1 iunie 2007 și nu pot constitui, așadar, documente pe care aceasta le-a ridicat cu ocazia inspecției efectuate la Hitachi la 11 și la 12 mai 2004. În cursul ședinței, ca răspuns la o întrebare adresată de Tribunal, reclamanta a precizat că se limitează la a contesta faptul că documentele furnizate de Comisie care poartă data de 1 iunie 2007, precum și anumite traduceri fuseseră ridicate de aceasta din urmă în cursul inspecției efectuate la Hitachi la 11 și la 12 mai 2004, dar că, în schimb, nu contestă faptul că celelalte documente furnizate de Comisie la cererea Tribunalului fuseseră ridicate cu ocazia inspecției menționate.

63 În această privință, trebuie să se constate că, astfel, o parte dintre documentele pe care Comisia le-a furnizat Tribunalului poartă data de 1 iunie 2007. Totuși, în ceea ce privește documentele care au fost luate în considerare la punctele 56-58 de mai sus, trebuie să se rețină că o parte dintre acestea nu poartă data de 1 iunie 2007 și că, în ceea ce privește restul, în măsura în care această dată este indicată pe celelalte documente, este vorba despre documente care constau, pe de o parte, într-o versiune originală redactată parțial sau integral în limba japoneză și, pe de altă parte, într-o traducere în limba engleză a versiunii originale menționate. Or, trebuie să se constate că data de 1 iunie 2007 nu este indicată decât pe traducerile în limba engleză.

64 Prin urmare, faptul că data de 1 iunie 2007 este indicată pe traducerile în limba engleză nu poate repune în discuție constatarea potrivit căreia, în urma inspecției efectuate la Hitachi la 11 și la 12 mai 2004, Comisia dispunea deja de elemente și de indicii materiale serioase, în special în limba japoneză, care îi permiteau să suspecteze participarea reclamantei la o înțelegere anticoncurențială între producătorii de transformatoare europeni și japonezi. În consecință, această obiecțiune trebuie respinsă.

65 În al treilea rând, trebuie să se rețină că nimic nu se opune ca documente redactate în limba japoneză să constituie elemente și indicii materiale serioase care să permită adoptarea unei decizii de verificare în sensul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003. Ca răspuns la o întrebare adresată de Tribunal în cursul ședinței, reclamanta a precizat, de altfel, că nu contestă acest punct.

66 În al patrulea rând, reclamanta susține că Comisia nu avea dreptul de a utiliza documentele analizate la punctele 56-58 de mai sus.

67 În acest context, reclamanta susține mai întâi că, în temeiul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia nu ar fi avut dreptul de a utiliza documentele ridicate cu ocazia inspecțiilor efectuate în incintele Hitachi la 11 și la 12 mai 2004. Aceasta consideră că Comisia ar fi trebuit să își limiteze căutările la sectoarele indicate în decizia prin care se dispusese inspecția, și anume la stațiile blindate sau la instalațiile de comutație cu izolație în gaz. Or, produsele menționate, pe de o parte, și transformatoarele, pe de altă parte, ar fi produse distincte, iar nu accesorii.

68 Comisia consideră că aceste obiecțiuni sunt inadmisibile, deoarece au fost ridicate tardiv, și, în orice caz, nu sunt fondate.

69 În această privință, trebuie amintit că, desigur, din jurisprudență reiese că informațiile obținute în cursul investigațiilor nu trebuie utilizate în alte scopuri decât cele indicate în decizia de inspecție (Hotărârea din 17 octombrie 1989, Dow Benelux/Comisia, 85/87, Rec., EU:C:1989:379, punctul 17; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 14 noiembrie 2012, Nexans France și Nexans/Comisia, T-135/09, Rep., EU:T:2012:596, punctul 64). Această cerință urmărește, astfel, păstrarea, pe lângă secretul profesional, a dreptului la apărare al întreprinderilor. Acest drept ar fi grav compromis în cazul în care, în cadrul unei decizii prin care se constată o încălcare a articolelor 81 CE

sau 82 CE, Comisia ar putea invoca împotriva întreprinderilor probe care, obținute în cursul unei investigații, nu ar face parte din obiectul și din scopul acesteia (Hotărârea din 6 septembrie 2013, Deutsche Bahn și alții/Comisia, T-289/11, T-290/11 și T-521/11, Rep., EU:T:2013:404, punctul 124).

70 Totuși, după cum s-a expus la punctele 52-55 de mai sus, în cadrul aplicării punctului 9 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea nu este vorba despre a examina dacă Comisia dispunea deja de elemente de probă suficiente pentru a stabili existența unei înțelegeri ilicite în cadrul unei decizii de constatare a existenței unei încălcări și de aplicare a unei amenzi, ci trebuie să se examineze numai dacă aceasta dispunea de suficiente elemente pentru a adopta o decizie de inspecție în sensul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003.

71 Or, contrar celor susținute de reclamantă, chiar în ipoteza în care documentele privind gentlemen's agreementul nu ar fi fost acoperite de obiectul deciziei prin care se dispunea inspectarea incintelor Hitachi la 11 și la 12 mai 2004 (ipoteză contestată de Comisie), jurisprudența menționată la punctul 69 de mai sus nu s-ar opune ca Comisia să se bazeze pe faptul că a luat cunoștință de documentele menționate la punctele 56-58 de mai sus pentru a adopta o nouă decizie prin care se dispune efectuarea de verificări în temeiul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003.

72 Astfel, după cum Tribunalul a avut deja ocazia să constate, faptul că, în cadrul unei inspecții, Comisia descoperă pentru prima dată documente care indică existența unei încălcări care nu face obiectul deciziei prin care se dispune efectuarea de verificări nu conferă acestor documente o protecție absolută într-o asemenea măsură încât să nu poată fi solicitate în mod legal și utilizate ca probă. În caz contrar, întreprinderile ar fi încurajate, cu ocazia unei investigații într-o primă cauză, să dea toate documentele care permit dovedirea unei alte încălcări și să se protejeze astfel de orice urmărire în această privință. O asemenea soluție ar depăși ceea ce este necesar pentru a proteja secretul profesional și dreptul la apărare și ar constitui, așadar, un obstacol nejustificat în calea îndeplinirii de către Comisie a misiunii de a asigura respectarea normelor de concurență pe piața comună (Hotărârea Deutsche Bahn și alții/Comisia, punctul 69 de mai sus, EU:T:2013:404, punctele 125-127).

73 Prin urmare, contrar celor susținute de reclamantă, în urma inspecțiilor din 11 și din 12 mai 2004 efectuate în incintele Hitachi, Comisia ar fi putut să se bazeze pe descoperirea documentelor menționate la punctele 56-58 de mai sus pentru a adopta o decizie prin care se dispune efectuarea de verificări în temeiul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003 cu privire la o presupusă înțelegere anticoncurențială între producătorii de transformatoare europeni și japonezi.

74 În consecință, obiecțiunea întemeiată pe încălcarea articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003 trebuie respinsă fără a fi necesar să se examineze dacă gentlemen's agreementul era acoperit de obiectul deciziei de inspecție în incintele Hitachi la 11 și la 12 mai 2004.

75 În orice caz, trebuie să se constate că documentele examinate la punctele 56-58 de mai sus au fost prezentate de asemenea de Hitachi în cadrul cererii sale de clemență din 9 septembrie 2004, prin urmare înainte de depunerea cererii de imunitate de către reclamantă. Desigur, aceasta din urmă invocă în această privință faptul că Hitachi a limitat utilizarea acestor documente la ancheta în curs în cauza AIG. Or, chiar presupunând că Hitachi ar fi dorit și ar fi putut să limiteze utilizarea documentelor menționate, aceasta nu s-ar fi opus adoptării de către Comisie a unei decizii de verificare în legătură cu o presupusă înțelegere anticoncurențială între producătorii de transformatoare europeni și japonezi, pe baza descoperirii documentelor menționate.

76 În consecință, trebuie respinsă obiecțiunea potrivit căreia Comisia nu avea dreptul să se bazeze pe documentele menționate, fără a fi necesară examinarea admisibilității acestei obiecțiuni.

77 În al cincilea rând, reclamanta susține că, la momentul la care a depus cererea de imunitate, echipa Comisiei responsabilă în cauză încă nu cunoștea conținutul documentelor ridicate din incintele Hitachi la 11 și la 12 mai 2004. În acest context, reclamanta invocă faptul că, chiar în ipoteza în care,

la momentul la care a depus cererea sa de imunitate, Comisia, în calitate de instituție, ar fi dispus deja de informații suficiente pentru a adopta o decizie de verificare în legătură cu o presupusă înțelegere anticoncurențială între producătorii de transformatoare europeni și japonezi, echipa responsabilă de prezenta cauză nu părea să fi aflat aceste informații. Informațiile vizate ar fi existat în alt dosar, și anume în dosarul cauzei AIG.

78 În această privință, în primul rând, trebuie amintit faptul că de la punctul 9 din Comunicarea privind cooperarea din 2002 reiese că nu se poate acorda imunitatea în temeiul acestui punct, al punctului 8 litera (a) și al punctului 11 din comunicarea menționată decât atunci când „Comisia” nu ar deține deja suficiente elemente pentru a adopta o decizie prin care se dispune efectuarea de verificări. Punctul 9 din comunicare nu face, așadar, referire la informațiile deținute în acest sens de o eventuală echipă responsabilă în cauză, ci la informațiile pe care Comisia le-ar putea avea în calitate de instituție. Prin urmare, trebuie să se constate că, în speță, Comisia nu a depășit limitele textuale impuse de punctul 9 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea.

79 În al doilea rând, trebuie reținut faptul că o abordare potrivit căreia criteriul determinant ar fi nivelul de informații pe care le-ar putea deține membrii unei eventuale echipe responsabile în cauză la momentul depunerii cererii de imunitate nu ar fi în niciun fel conformă spiritului Comunicării din 2002 privind cooperarea și obiectivelor urmărite prin aceasta.

80 Astfel, o asemenea abordare ar avea drept consecință faptul că, în temeiul punctului 8 litera (a) și al punctelor 9 și 11, imunitatea ar trebui acordată chiar dacă s-ar dovedi că elementele și indiciile materiale de care Comisia dispunea deja la momentul depunerii cererii de imunitate i-ar fi permis să adopte o decizie prin care se dispune efectuarea de verificări în legătură cu presupusa înțelegere.

81 Or, în acest context, trebuie amintit că obiectivul programului de clemență al Comisiei nu este acela de a oferi întreprinderilor care participă la înțelegeri secrete posibilitatea de a evita consecințele pecuniare ale angajării răspunderii lor, ci de a facilita depistarea unor astfel de practici și, ulterior, în procedura administrativă, de a contribui la eforturile depuse de Comisie în vederea reconstituirii faptelor relevante în măsura posibilului. În consecință, beneficiile care pot fi obținute de întreprinderile care participă la astfel de practici nu pot depăși nivelul care este necesar pentru a asigura eficacitatea deplină a programului de clemență și a procedurii administrative desfășurate de Comisie.

82 Prin urmare, imunitatea la amendă nu este justificată decât în considerarea valorii cooperării întreprinderii care solicită imunitatea. Astfel, după cum a reținut în mod întemeiat Comisia la punctul 6 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea, cooperarea unei întreprinderi care o informează despre existența unei înțelegeri ilicite de care nu aflase încă are o valoare intrinsecă care poate justifica imunitatea la amendă. În schimb, cooperarea unei întreprinderi care are drept rezultat numai informarea Comisiei cu privire la o înțelegere ilicită a cărei existență aceasta din urmă putea să o suspecteze pe baza elementelor și a indiciilor de care dispunea deja nu are o valoare intrinsecă comparabilă. Dimpotrivă, după cum reiese din cuprinsul punctului 8 litera (b) din comunicarea menționată, în acest ultim caz imunitatea la amendă este justificată numai dacă întreprinderea nu se limitează la a informa Comisia cu privire la existența înțelegerii, ci îi furnizează de asemenea elemente de probă care îi permit să constate existența înțelegerii în cadrul unei decizii de constatare a încălcării articolului 81 CE.

83 În consecință, obiecțiunea referitoare la pretinsa lipsă de informații privind existența gentlemen’s agreementului cu care s-ar fi confruntat o eventuală echipă a Comisiei responsabilă în cauză trebuie respinsă.

84 În al șaselea rând, reclamanta susține că elementele pe care Comisia s-ar fi putut baza se aflau în dosarul cauzei AIG. În această privință, este suficient să se amintească mai întâi că, astfel cum s-a expus la punctele 70 și 73 de mai sus, chiar în ipoteza în care obiectul deciziei prin care s-a dispus inspecția în incintele Hitachi la 11 și la 12 mai 2004 nu ar fi acoperit gentlemen’s agreementul, nimic

nu ar fi împiedicat Comisia să se bazeze pe aceste documente pentru a adopta o nouă decizie de inspecție. În plus, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 78 și 79 de mai sus, chestiunea privind dosarul în care se găseau aceste elemente nu este relevantă pentru aplicarea punctului 9 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea.

85 În al șaptelea rând, reclamanta susține că faptul că Comisia nu dispunea încă de suficiente elemente serioase la momentul depunerii cererii sale de imunitate este demonstrat prin indicii. În primul rând, Comisia nu ar fi efectuat inspecții în sectorul transformatoarelor decât în ianuarie 2007. Aceste inspecții nu ar fi avut loc, prin urmare, decât la trei ani de la inspecțiile în cauza AIG și numai după ce reclamanta i-ar fi comunicat, în cadrul cooperării sale continue, informații privind sectorul transformatoarelor. În al doilea rând, în perioada cuprinsă între inspecțiile privind AIG-urile și inspecțiile privind transformatoarele, o singură altă întreprindere, ABB, ar fi depus cereri de imunitate. Or, aceste cereri, care ar fi fost, de altfel, respinse de Comisie, ar fi apărut după 22 decembrie 2004, așadar după prima sa cerere de imunitate. În al treilea rând, în pofida faptului că Hitachi prezentase o cerere de clemență, Comisia nu ar fi solicitat o traducere din limba japoneză în limba engleză a documentelor în cauză pentru a afla semnificația acestora și nu ar fi reluat contactul cu Hitachi pentru a solicita explicații privind sensul exact al documentelor în cauză și comunicarea de documente justificative suplimentare sau pentru a-i solicita prezentarea altor declarații orale și documente justificative suplimentare. În al patrulea rând, la 6 decembrie 2007, Comisia ar fi respins cererea de clemență depusă de Hitachi la 1 iunie 2007.

86 În ceea ce privește aceste argumente, este suficient să se constate că, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 56-58 de mai sus, Comisia dispunea deja de elemente și indicii materiale serioase care îi permiteau să suspecteze existența unei înțelegeri între producătorii de transformatoare europeni și japonezi, precum și că niciunul dintre argumentele prezentate de reclamantă nu poate repune în discuție această constatare. În consecință, și această obiecțiune trebuie respinsă.

87 Prin urmare, trebuie să se rețină că niciunul dintre argumentele prezentate de reclamantă nu poate repune în discuție constatarea Comisiei potrivit căreia nu este îndeplinită condiția prevăzută la punctul 9 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea. În consecință, se impune respingerea prezentei obiecțiuni în măsura în care aceasta vizează nerespectarea punctului 9 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea.

88 Argumentele referitoare la nerespectarea punctului 8 litera (a) și a punctului 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea trebuie de asemenea respinse. Astfel, imunitatea la amendă în temeiul punctului 8 litera (a) și al punctelor 9 și 11 nu poate fi acordată decât atunci când sunt îndeplinite în mod cumulativ toate condițiile prevăzute de acestea. Întrucât condiția prevăzută la punctul 9 din comunicarea menționată nu este îndeplinită, argumentele vizând celelalte condiții trebuie considerate inoperante.

89 Prin urmare, se impune respingerea acestei obiecțiuni întemeiate pe nerespectarea punctului 8 litera (a) și a punctelor 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea în ansamblul său.

– Cu privire la obiecțiunea întemeiată pe existența unei legături de cauzalitate

90 În subsidiar, reclamanta arată faptul că ar fi trebuit să i se acorde imunitate în temeiul punctului 8 litera (a) și al punctelor 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea ca urmare a faptului că există o legătură de cauzalitate clară și sigură între cererea sa de imunitate, inspecțiile efectuate de Comisie la 7 și la 8 februarie 2007, cererea de imunitate prezentată de Siemens la 7, la 12 și la 15 februarie 2007, precum și cea prezentată de Fuji la 18 iulie 2007 și adoptarea deciziei atacate.

91 În această privință, mai întâi, este suficient să se constate că reiese cu claritate din cuprinsul punctelor 8-11 ale Comunicării privind cooperarea din 2002 că, în ipoteza în care Comisia dispune deja de elemente și de indicii materiale serioase care să poată justifica adoptarea unei decizii de inspecție, unei întreprinderi nu i se poate acorda imunitate la amendă decât atunci când prezintă elemente de probă care permit Comisiei să constate o încălcare a articolului 81 CE.

92 În continuare, trebuie subliniat că riscul unui efect de „bulgăre de zăpadă”, adică riscul ca cererea de imunitate depusă de o întreprindere cu privire la o înțelegere să declanșeze o investigație a Comisiei care, la rândul său, să determine prezentarea de cereri de imunitate de către alte întreprinderi din același sector, dar vizând înțelegeri ilicite diferite de cea vizată de cererea de imunitate inițială, reprezintă un element inerent programului de clemență al Comisiei. Acesta încurajează întreprinderile care doresc să coopereze cu Comisia să nu se limiteze la o cooperare selectivă privind o singură înțelegere, ci să coopereze pe deplin în ceea ce privește toate înțelegerile de care au cunoștință.

93 Prin urmare, chiar presupunând că se stabilește legătura de cauzalitate dintre cererea de imunitate a reclamantei și adoptarea deciziei atacate, aceasta nu ar fi suficientă pentru a se acorda reclamantei imunitate la amendă în temeiul Comunicării din 2002 privind cooperarea.

94 În consecință, trebuie respinsă prezenta obiecțiune și, prin urmare, aspectul celui de al patrulea motiv întemeiat pe nerespectarea punctului 8 litera (a) și a punctelor 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea în ansamblul său.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al patrulea motiv

95 Al doilea aspect al celui de al patrulea motiv este întemeiat, pe de o parte, pe încălcarea principiului încrederii legitime și, pe de altă parte, pe încălcarea principiului securității juridice care rezultă din nerespectarea punctului 23 litera (b) din Comunicarea din 2002 privind cooperarea.

– Cu privire la obiecțiunea întemeiată pe încălcarea principiului încrederii legitime

96 Reclamanta susține că Comisia a încălcat principiul încrederii legitime. Comportamentul Comisiei pe parcursul unei foarte lungi perioade a procedurii administrative ar fi lăsat-o să creadă, în mod legitim, că va profita de imunitatea la amendă dacă va continua să coopereze cu Comisia. În acest context, reclamanta invocă scrisoarea Comisiei din data de 31 octombrie 2006, precum și împrejurările în care, pe de o parte, la 7 și la 8 februarie 2007, Comisia nu a efectuat inspecții în incintele sale și, pe de altă parte, aceasta nu i-a trimis chestionarul din 14 martie 2007 decât cu titlu informativ. Tratând-o astfel în mod diferit în raport cu alte întreprinderi, Comisia ar fi dat naștere speranței sale întemeiate că va beneficia de imunitate la amendă.

97 Comisia contestă aceste argumente.

98 Astfel cum s-a expus la punctul 44 de mai sus, Comunicarea din 2002 privind cooperarea poate crea așteptări legitime pentru întreprinderile care doresc să coopereze cu Comisia. Prin urmare, trebuie să se analizeze dacă împrejurările invocate de reclamantă erau suficiente pentru a da naștere încrederii legitime a acesteia privind imunitatea la amendă în legătură cu participarea sa la gentlemen's agreement.

99 În acest context, în primul rând, reclamanta invocă scrisoarea Comisiei din 31 octombrie 2006. În această scrisoare, Comisia s-a limitat la a-i acorda o imunitate condiționată pentru o „presupusă înțelegere în sectorul transformatoarelor din Germania, [din] Austria și [din] Țările de Jos”. În schimb, în decizia atacată, Comisia a sancționat reclamanta pentru participarea acesteia la gentlemen's

agreement și, prin urmare, pentru participarea sa la o înțelegere între producătorii de transformatoare europeni și japonezi având ca obiect respectarea reciprocă a piețelor locale și neefectuarea de vânzări pe aceste piețe.

100 În ceea ce privește raportul dintre gentlemen's agreement, pe de o parte, și înțelegerile privind piețele naționale, pentru care reclamanta a primit imunitate condiționată, pe de altă parte, trebuie să se constate că, în considerentele (155)-(161) ale deciziei atacate, Comisia a constatat că este vorba despre încălcări distincte. Or, trebuie să se constate că, în fața Tribunalului, reclamanta nu avansează niciun argument care să vizeze în mod specific repunerea în discuție a acestei distincții efectuate de Comisie. Desigur, în acest context, reclamanta arată din nou că a existat o legătură de cauzalitate între cererea sa de imunitate, inspecțiile dispuse de Comisie, cererile de clemență prezentate de Siemens și de Fuji și adoptarea deciziei atacate. Or, trebuie să se constate că acest argument, care a fost deja respins la punctul 91 de mai sus, nu este de natură să repună în discuție distincția între înțelegeri efectuată de Comisie.

101 Prin urmare, scrisoarea Comisiei din 31 octombrie 2006, prin care reclamanta a primit imunitate condiționată pentru înțelegerile care vizau piețele naționale, nu este de natură să dea naștere încrederii legitime a acesteia cu privire la imunitatea la amendă în legătură cu participarea sa la gentlemen's agreement, care constituia o înțelegere distinctă.

102 În al doilea rând, reclamanta invocă faptul că, la 7 și la 8 februarie 2007, Comisia nu a efectuat inspecții în incintele sale, dar a efectuat inspecții în incintele altor întreprinderi.

103 În această privință, mai întâi, trebuie amintit că Comisia are dreptul de a alege, în cadrul fiecărei cauze, dintre mijloacele de investigare de care dispune pe acelea care i se par cele mai adecvate pentru a obține informații cu privire la întreprinderile implicate într-o presupusă înțelegere, precum și că ea dispune de o marjă de manevră largă în acest sens.

104 În continuare, în ceea ce privește obiecțiunea întemeiată pe o diferență de tratament între reclamantă și alte întreprinderi, trebuie să se constate că inspecțiile din 7 și din 8 februarie 2007 vizau, desigur, înțelegeri privind transformatoarele, care însă priveau piețele naționale. Or, întrucât era vorba de inspecții referitoare la înțelegeri în privința cărora reclamanta coopera deja cu Comisia, acesteia din urmă nu i se poate reproșa faptul că nu a efectuat o inspecție în incintele reclamantei.

105 În plus, trebuie reținut faptul că, contrar celor susținute de reclamantă, simplul fapt că reclamantei i-a fost acordată imunitate condiționată în ceea ce privește participarea sa la înțelegerile vizând piețele naționale nu are drept consecință conferirea unei imunități pentru toate încălcările care pot fi descoperite în continuare în sectorul transformatoarelor. Astfel, după cum s-a indicat la punctul 92 de mai sus, riscul unui efect de „bulgăre de zăpadă" reprezintă un element inerent programului de clemență al Comisiei. Faptul că reclamanta a cooperat cu Comisia cu privire la o înțelegere care afectează sectorul transformatoarelor nu a avut, așadar, drept consecință crearea unei încrederi legitime a acesteia cu privire la imunitatea la amendă pentru toate înțelegerile care afectează acest sector.

106 Prin urmare, obiecțiunea întemeiată pe neefectuarea unor inspecții în incintele reclamantei trebuie respinsă.

107 În al treilea rând, contrar celor susținute de reclamantă, nu se poate deduce din documentele pe care aceasta le-a prezentat Tribunalului că chestionarul Comisiei din 14 martie 2007 nu i-a fost trimis decât cu titlu informativ. Dimpotrivă, din documentele respective reiese faptul că acel chestionar conținea întrebări care vizau în mod direct Areva.

108 În al patrulea rând și în orice caz, trebuie să se rețină că în special din considerentul (315) al deciziei atacate reiese faptul că Comisia a informat în mod periodic reclamanta cu privire la statutul său în ceea ce privește imunitatea, precum și că reclamanta nu a prezentat argumente vizând repunerea în discuție a acestei constatări.

109 În consecință, obiecțiunea întemeiată pe încălcarea principiului încrederii legitime trebuie de asemenea respinsă.

– Cu privire la obiecțiunea întemeiată pe încălcarea punctului 23 litera (b) al treilea paragraf din Comunicarea din 2002 privind cooperarea și pe încălcarea principiului securității juridice

110 Reclamanta susține că Comisia nu a respectat punctul 23 litera (b) al treilea paragraf din Comunicarea din 2002 privind cooperarea, încălcând astfel principiul securității juridice. Acest punct din comunicarea menționată ar obliga Comisia să nu utilizeze informațiile furnizate de o întreprindere în cadrul unei cereri de clemență împotriva acesteia. În speță, întreprinderea ar fi decis să furnizeze Comisiei informații privind practicile anticoncurențiale din sectorul transformatoarelor pentru că se știa acoperită de această garanție.

111 În această privință, trebuie amintit că, în conformitate cu punctul 23 litera (b) al treilea paragraf din respectiva comunicare, „dacă o întreprindere furnizează elemente de probă cu privire la fapte necunoscute până atunci Comisiei, care au o incidență directă asupra gravității sau a duratei presupusei înțelegeri, Comisia nu va ține seama de aceste fapte la stabilirea cuantumului amenzii aplicate întreprinderii care le-a furnizat” [traducere neoficială].

112 Punctul 23 litera (b) al treilea paragraf vizează situația specifică în care se poate afla o întreprindere care nu beneficiază de imunitate la amendă, ci numai de o reducere a acesteia. Astfel, furnizând elemente de probă suplimentare cu privire la o înțelegere, o asemenea întreprindere riscă să dezvăluie elemente care pot modifica gravitatea sau durata încălcării care poate fi constatată de Comisie, ceea ce poate avea drept consecință majorarea sancțiunilor aplicate pentru participarea sa la respectiva înțelegere. Pentru a încuraja toate întreprinderile să coopereze pe deplin, chiar dacă nu li se acordă imunitate la amendă, punctul 23 litera (b) al treilea paragraf din Comunicarea din 2002 privind cooperarea prevede o „imunitate parțială” pentru aceste elemente de probă.

113 Or, în speță, reclamanta nu a explicat în niciun fel în ce mod furnizase, în ceea ce privește gentlemen’s agreementul, elemente de probă cu privire la fapte necunoscute până atunci Comisiei, care să aibă o incidență directă asupra gravității sau a duratei presupusei înțelegeri.

114 În măsura în care, invocând punctul 23 litera (b) al treilea paragraf din Comunicarea din 2002 privind cooperarea, reclamanta vizează, încă o dată, să evidențieze faptul că există o legătură de cauzalitate între cererea sa de imunitate, inspecțiile dispuse de Comisie la 7 și la 8 februarie 2007, cererea de imunitate depusă de Siemens la 7, la 12 și la 15 februarie 2007, precum și cea depusă de Fuji la 18 iulie 2007 și adoptarea deciziei atacate, este suficient să se rețină că punctul menționat din Comunicarea din 2002 privind cooperarea nu are, în niciun fel, drept obiectiv luarea în considerare a unei astfel de legături de cauzalitate. Dimpotrivă, după cum s-a arătat la punctul 92 de mai sus, riscul ca o cerere de clemență să declanșeze un efect de „bulgăre de zăpadă” reprezintă un element inerent Comunicării din 2002 privind cooperarea.

115 Rezultă că trebuie respinsă și obiecțiunea întemeiată pe încălcarea punctului 23 litera (b) al treilea paragraf din Comunicarea din 2002 privind cooperarea și pe încălcarea principiului securității juridice.

116 În consecință, trebuie respins și al doilea aspect al celui de al patrulea motiv și, prin urmare, cel de al patrulea motiv în întregime.

Cu privire la aspectul rămas al primului motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare

117 Aspectul rămas al primului motiv este întemeiat pe încălcarea obligației de motivare. Reclamanta arată că Comisia nu și-a motivat suficient abordarea constând în adăugarea unei condiții suplimentare pentru acordarea imunității la amendă pe lângă cele prevăzute la punctul 8 litera (a) și la punctele 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea.

118 În această privință, trebuie amintit că, deși în temeiul articolului 253 CE Comisia are obligația de a menționa elementele de fapt și de drept de care depinde justificarea legală a deciziei și considerațiile care au determinat-o să adopte respectiva decizie, nu este necesar ca aceasta să discute toate aspectele de fapt și de drept care au fost invocate în cursul procedurii administrative (Hotărârea din 11 iulie 1985, Remia și alții/Comisia, 42/84, Rec., EU:C:1985:327, punctul 26).

119 Cel mult, Comisia are obligația, în raport cu articolul 253 CE, de a răspunde în mod specific numai afirmațiilor esențiale prezentate de reclamante în cursul procedurii administrative (Hotărârea din 30 septembrie 2003, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-191/98 și T-212/98-T-214/98, Rec., EU:T:2003:245, punctul 575).

120 Obligația de motivare a unei decizii individuale are ca scop, în afară de a permite un control judiciar, să furnizeze persoanei interesate indicații suficiente pentru a ști dacă decizia este eventual afectată de un viciu care să permită să i se conteste validitatea (Hotărârea din 2 octombrie 2003, Corus UK/Comisia, C-199/99 P, Rec., EU:C:2003:531, punctul 145, și Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., EU:C:2005:408, punctul 462).

121 În speță, trebuie subliniat mai întâi faptul că prezentul aspect al primului motiv este întemeiat pe o premisă eronată. Contrar celor susținute de reclamantă, Comisia nu a adăugat o condiție suplimentară la cele prevăzute la punctul 8 litera (a) și la punctele 9 și 11 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea. Astfel, reiese cu claritate din cuprinsul punctului 9 că Comisia nu acordă imunitate la amendă pentru o presupusă înțelegere atunci când, la momentul cererii de imunitate, ea dispune deja de elemente suficiente pentru a adopta o decizie de verificare.

122 În continuare, trebuie să se constate că, în considerentele (312)-(322) și (269)-(274) ale deciziei atacate, Comisia a expus în mod suficient motivele pentru care a decis să nu acorde imunitate la amendă reclamantei în legătură cu gentlemen's agreementul. Reiese de altfel în mod clar din argumentele avansate de reclamantă în fața Tribunalului că ea a putut înțelege pe deplin motivele pentru care Comisia nu i-a acordat imunitate la amendă în ceea ce privește gentlemen's agreementul, fapt care i-a permis să conteste validitatea acestora.

123 Prin urmare, aspectul rămas al primului motiv trebuie respins.

124 Întrucât niciunul dintre motivele prezentate de reclamantă nu este întemeiat, acțiunea trebuie respinsă în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

125 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată și aceasta din urmă a căzut în pretenții, se impune obligarea sa la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a noua)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Alstom Grid SAS la plata cheltuielilor de judecată.

Gratsias Czúcz Labucka

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 27 noiembrie 2014.

Semnături